

4. Андриевский В.В. Экономические аспекты выбора типажа и структуры парка перспективных отечественных магистральных пассажирских самолетов //Полет. – 1999, № 1, С.55
5. Вітковський О. Застосування портфельних інвестицій для оцінки ефективності диверсифікації діяльності підприємства //Підприємство, господарство, право. – 2006, №9, С.166-168.
6. Корінько М.Д. Оцінка результатів диверсифікації діяльності підприємства //Актуальні проблеми економіки. – 2006, №3, С.52-57.
7. Кулаев Ю.Ф. Экономическая оценка технических решений и инвестиционных проектов на воздушном транспорте. – К.: КМУГА, 2001. – 27 с.
8. Рынок «регионалов» - 2012. //Гражданская авиация. Обзор
9. Фетисов А. Переход авиакомпаний на западную технику обострил проблемы с летным персоналом// АТО.ru
10. Ціни на авіаквітки. //aviasales.votpusk.ru, //aviability.senturia.ua.
11. Экономика гражданской авиации Украины. Монография/ Кулаев Ю.Ф., Щелкунов В.И. – 2-е изд., доп. и перераб. – К.: «Феникс», 2010, 736 с.
12. Information regarding the maintenance cost and Dry lease for Bombardier Dash 8-400 Aircraft .

УДК 336.71

Пристайко О.П., Шимчук Д.С.

УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ БАНКІВ ЯК СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

В статті розглянуто сутність управління формуванням власного капіталу банку, досліджено теоретико-методологічні підходи щодо управління обсягом та ціною власного капіталу банку. Розроблено пропозиції щодо ефективності механізму управління власним капіталом банку в сучасних умовах.

Ключові слова: капітал, управління власним капіталом, структура власного капіталу, збереження власного капіталу.

В статье рассмотрена сущность управления формированием собственного капитала банка, исследованы теоретико-методологические подходы к управлению объемом и ценой собственного капитала банка. Разработаны предложения по эффективности механизма управления собственным капиталом банка в современных условиях.

Ключевые слова: капитал, управление собственным капиталом, структура собственного капитала, сохранения собственного капитала.

The article examines the essence of management of bank's own capital formation; researches the theoreticalmethodological approaches towards the administration of the volume and price of bank's own capital. It also work out the proposals for improving the effectiveness of the mechanism of management of bank's own capital in modern conditions.

Key words: capital, management of equity capital, equity structure, maintaining equity.

Постановка проблеми. Однією з центральних ланок економіки будь-якої країни є банки, у зв'язку з чим, розвиток та поліпшення їх діяльності є необхідною умовою удосконалення реального ринкового механізму в Україні.

Неодмінною умовою вдалої банківської діяльності є достатній за обсягом та адекватний для реалізації активних операцій власний капітал, який відповідає вимогам НБУ і забезпечує захист інтересів кредиторів банку та зміцнення довіри до банківських установ. Активізація процесів нарощування власного капіталу банків як невід'ємна умова економічного зростання України і підняття її конкурентоздатності на світових ринках, вимагають розробку питань як теоретичного, так і практичного характеру щодо формування ефективного механізму управління власним капіталом як складової фінансових ресурсів банку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми сутності ефективності управління власним капіталом досліджувалися багатьма науковцями. Слід відзначити наукові роботи таких зарубіжних учених – економістів, як А. Гропеллі, Дж.М. Ваховича, Е. Нікбахта, М. Міллера, Ф.Модільяні, Є.Ф. Бріггема; в російській літературі можна виділити роботи Балабанової І.Т., Белоліпецького В.Г., Стоянової О.С., Ковальова В.В. Теоретичні і методичні підходи до розкриття аспектів управління структурою капіталу подані в роботах вітчизняних фахівців: І.О. Бланка, М.Д. Білик, В.Г. Андрійчука, Г.Г. Кірейцева, Т.О. Кузнецова, А.М. Поддєрьогіна, Л.М. Ремньової, В.П. Савчука та інших.

Невирішена раніше частина загальної проблеми. Незважаючи на вагомий науковий вклад дослідників у цій сфері, серед питань організації і методики аналізу формування та змін складових власного капіталу банку залишаються невирішеними окремі положення. Це потребує подальших досліджень та пошук нових підходів і напрямів вдосконалення .

Метою статті є вивчення та узагальнення теоретико-методологічних підходів та пропозицій щодо вдосконалення механізмів управління формуванням власного капіталу банків з ціллю забезпечення продуктивного їх функціонування в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Управління формуванням власного капіталу банку – це формування оптимальної структури його пасивів, з урахуванням мети створення та місця банку на ринку банківських послуг. В управлінні формуванням власного капіталу банку можна вирізнити два взаємозалежних напрями: управління формуванням його розміру і структури та управління формуванням ціни власного капіталу банку. Кількісним критерієм оцінки ефективності управління власним капіталом банку є його прибуток, а якісним показником ефективності цього управління – рентабельність, що залежить від прибутку і розміру власних коштів.

При формулюванні оптимального і достатнього обсягу власного капіталу банку необхідно зважати на низку умов, існування яких викликано функціями власного капіталу банку, а необхідність їхнього виконання пов'язана із діяльністю банку:

– заснування та організації банківського бізнесу – обсяг власного капіталу можна допускати оптимальним, якщо він покриває всі витрати, передбачені планом розвитку банку і має певний запас, який дає здатність керівництву банку покривати також усі незаплановані витрати;

– покриття витрат поточних втрат банку, пов'язаних з неповерненням розміщених в активах коштів: капітал можна вважати оптимально сформованим, якщо він здатний відшкодовувати всі поточні втрати банку;

– надання нових послуг, запровадження нових банківських продуктів і програм, закупівлі потрібного обладнання: величина власного капіталу є оптимальною і достатньою, якщо всі передбачені та неочікувані витрати на визначені цілі погашено за рахунок власного капіталу банку;

– формування у клієнтів впевненості щодо стійкості та надійності функціонування банку: величина капіталу є сформованою на достатньому рівні, якщо він зображає уявлення суспільства про розмір капіталу фінансово стійкого банку, існуючу на даний момент часу, а також перевищує встановлене органами банківського нагляду мінімально припустиме значення цього показника;

– здійснювання окремих операцій, ризик за якими обмежується розмірами власного капіталу: його достатній розмір визначається тим, наскільки величина власного капіталу відповідає масштабам запланованих активних операцій банку.

Також необхідно зауважити те, що виконання кожної з цих умов ще не забезпечує банку достатній для його діяльності рівень власного капіталу, який дозволено вважати таким лише при одночасному здійсненні всіх умов у кожній окремий момент часу. Крім цього, на величину власного капіталу банку мають великий вплив і ряд інших факторів, з якими зіштовхуються всі банки, а саме: розмір активних

операцій (орієнтуючись на коло клієнтів, банки зобов'язані мати власний капітал у такому об'ємі, щоб мати спроможність задовольнити потреби своїх клієнтів у позикових коштах без недотримання встановлених нормативів); специфіка клієнтів банку (переважання серед банківських клієнтів великих та кредитоспроможних підприємств вимагає від банку більшого об'єму власного капіталу при тому самому обсязі активних операцій порівняно з тим банком, який орієнтується на дрібних клієнтів, тому що у першого банку будуть більші ризики на одного позичальника); характер та рівень ризику активних операцій (орієнтація банку на виконання операцій, пов'язаних з помітним ризиком, застосуванням новітніх технологій, вимагає від банку більшого розміру власних коштів, і навпаки, переважання в кредитному портфелі банку позик з мінімальним ризиком - уможливує умовне зменшення обсягу власного капіталу банку); стан ринку кредитних ресурсів та характер кредитної політики НБУ (лібералізація кредитної політики при розвиненому ринку спрощує доступ банків до кредитних ресурсів і знижує їхню потребу у власних коштах). Достатній розмір власного капіталу, загальновідомо, створює специфічний буфер, який дає змогу банкам залишатися платоспроможним та продовжувати свою діяльність, незважаючи на можливі ризики та незручні ситуації на ринку. З цього випливає, що «недокапіталізовані банки» підлягають досить більшим ризикам банкрутства у разі погіршення макроекономічних або інших умов у ринковій економіці. Одночасно, надміру капіталізований банк є низько маневреним та не конкурентоздатним на ринку капіталу і кредитних ресурсів. Через це загальним критерієм при вирішенні питання про достатність власного капіталу банку є підтримання його величини на такому рівні, при якому забезпечувався б, з одного боку, максимальний прибуток, а з іншого – ліквідність банківської установи.

Проте, сьогодні вітчизняний ринок та банківська система ще не здатні розв'язати цього питання самостійно. Таким чином, зростає необхідність регулювання стандартів власного капіталу банку наглядовими органами, головним представником яких на банківському ринку нашої держави є Національний банк України. Варто зауважити, що достатність власного капіталу у міжнародній практиці розглядається з двох позицій: інституційної (кожен банк повинен мати конкретну мінімальну величину статутного фонду, власного капіталу); з позиції співвідношення власного капіталу та ризиків банку.

Висновки. Таким чином, управління формуванням власного капіталу – це процес активних дій менеджменту банку, що призводить до формування власного капіталу того обсягу, структури, що вимагається для продуктивної діяльності банку в ринковому середовищі.

До основних напрямів підвищення ефективності управління власним капіталом банку можна віднести: дотримання банками основних положень Базельської угоди щодо нормативів банківського капіталу з врахуванням стану економіки України; постійне вдосконалення Національним Банком України методики визначення окремих складових банківського капіталу; регулювання величини капіталу з боку держави з метою зменшення ризику банкрутств, сприяння довіри населення до банківських установ; врегулювання дивідендної політики, яка повинна бути стабільною та збалансованою; залучення міжнародного капіталу для розвитку вітчизняної банківської системи; забезпечення умов досягнення найбільшої дохідності власного капіталу при очікуваному рівні фінансового ризику; забезпечення достатнього рівня фінансового контролю над капіталом банку з боку його засновників; прийняття нових та вдосконалення діючих законодавчих актів про банки та банківську діяльність, нормативних актів НБУ про класифікацію банків за рівнем достатності капіталу.

Отже, банкам України слід продовжувати процес накопичення власного капіталу, збільшувати акціонерний капітал, раціонально розпоряджатися власним капіталом. Успішність подальшого процесу капіталізації банківської системи України залежить від тих методів та способів управління капіталом, що використовуватимуться самими банками.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 04.07.2013 N 406-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Інструкція НБУ «Про порядок регулювання діяльності банків в Україні» від 15.07.2013 N 276 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Ткачук Н. Специфіка визначення величини власного капіталу комерційного банку [Текст] / Н. Ткачук // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – 2005. – № 4. – С. 34–44.

Pristajko O. P., Shymchuk D.S.

MANAGEMENT OF EQUITY BANKS AS ENTITIES

The article examines the essence of management of bank's own capital formation; researches the theoreticalmethodological approaches towards the administration of the volume and price of bank's own capital. It also work out the proposals for improving the effectiveness of the mechanism of management of bank's own capital in modern conditions.

Interpretation of the bank's equity determined by the specific activities of banks, which on the one hand, act as the financial institutions involved in the redistribution of financial resources, and the other - as entities that use financial resources in their work. Equity Bank as a collection of funds created by the founders of the bank, the profits earned as a result of the bank, and the value of some borrowed funds for their economic content can serve as the capital. Effectiveness of a bank depends on the efficiency of the management of bank's own capital formation. You must treat the bank's own capital management as the process of forming the optimal structure of its liabilities through the use of certain methods to the purpose of creation and local banks in the banking market. Effective management of the formation of the bank's equity is the key to activating his business, strengthening financial position, increase confidence of economic agents in the institutions of the banking system and the expansion of credit support of the real sector of the economy.

Key words: capital, management of equity capital, equity structure, maintaining equity.

УДК 330.341

Сібрук В.Л.

ОЦІНКА ФАКТОРІВ ВПЛИВУ ЕЛЕМЕНТІВ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ НА СПОЖИВАЧА

В статті оцінюється вплив фактору обізнаності на відношення споживача до торгової марки з використанням нечіткого моделювання.

Ключові слова: обізнаність споживача, торгова марка, нечітке моделювання.

Статья оценивает влияние фактора осведомленности на отношение потребителя к торговой марке с использованием нечеткого моделирования.

Ключевые слова: осведомленность потребителя, торговая марка, нечеткое моделирование.

Постановка проблеми. За останні роки нечітке моделювання набуло широкого розповсюдження у різних напрямках економіки, зокрема у оцінці ефективності інвестиційних проєктів, фінансах, менеджменті. Сучасний маркетинг є складною системою інструментів впливу на свідомість споживача. Актуальним представляється застосування апарату нечіткого моделювання у процесі виявлення залежності відношення споживача до торгової марки під впливом дії маркетингових комунікацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань, що підіймаються у статті присвячені наукові публікації таких авторів як Бочарніков В.П., Леоненков А.В..